

TUNTOSARVI

N:o 19 1981

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 19

15. p:nä marraskuuta

7. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut

Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Pirjo Rissanen

TOIMITUKSEN OSOITE

35400 Länkipohja

puh. 935-31308

SISÄLLYS

Sokeain viikko 1981	4
Ajankohtaista	6
Metsiemme kruunupäät	12
Lisää pohjoismaisesta koulutuksesta	13
Lukijan kirjeitä	15
Kuurosokeiden pohjoismainen konferenssi	16

HYVÄT LUKIJAT

Koulutus on takanapäin ja olen palannut työhön. On mukava aloittaa taas työ ja tämä oman toimiston tuoli tuntuu hyvältä istua. Tarkoitukseni ei ole kuitenkaan kovin paljon istuskella täällä toimistossa. Aloitan kotikäynnit heti kun saan toimistotyöt järjestykseen. Ajattelin aloittaa ensi viikolla tutustumisen omaan alueeseeni. Yritän ilmoittaa kirjeellä tulostani, että tiedätte milloin olen tulossa kenenkin luona käymään.

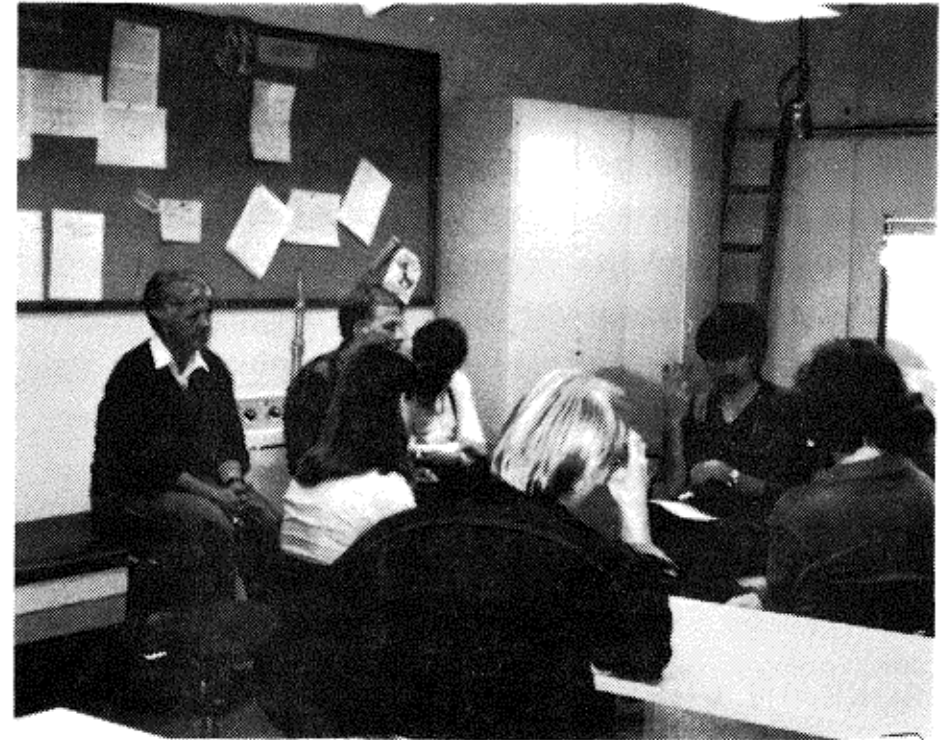
Meillä kuntoutussihteereillä on toimistopäivä aina maanantaina. Olemme maanantaina toimistossa vastaamassa puhelimeen ja tekemässä paperitöitä. Kaijan Maijan ja Pirjon tavoittaa siis varmimmin maanantaisin. Leena Hassinen aloittaa työt vuoden alussa. Hyvää alkanutta talvea teille kaikille.

Terveisin Pirjo

HARJOITTELIJANA SUOMESSA

Tanskalainen Grethe Rasmussen ja ruotsalainen Sirkka Nahkala olivat Pohjoismaisen kuurosokeiden työntekijöiden kurssilla Ruotsissa. Harjoitteluajan Grethe ja Sirkka olivat Suomessa. 20.9.81 he saapuivat laivalla Helsinkiin. Koko harjoitteluajan kaksi viikkoa he asuivat Näkövammaisten Ammattikoululla asuntola Mäntylässä. Heti saavuttuaan Suomeen he tapasivat asuntolan johtaja Kai Leinosen. Iltapäivällä oli retki näyttelyyn. Retkellä oli mukana koulun kuurosokeita oppilaita. Sirkka kertoi, että oli mukava aloitus harjoittelulle tavata heti ensimmäiseksi kuurosokeita ja tutustua heihin. Sirkan mielestä myöskin Kain Tapperin taidenäyttely oli hyvä koska kuurosokeat saivat kosketella taidetta käsin.

Harjoittelujakson aikana he tutustuivat näkövammaisten ammattikouluun ja opetukseen. Sirkka ja Grethe vierailivat Kaijan ja Ingerin luona Mäkeläkadulla. Mäkeläkadulla oli samaan aikaan myös kuulonäkövammaisten lasten henkilökuntaa paikalla ja he saivat samalla tavata myöskin heitä. Ohjelmaan kuului myöskin vierailu Ävikissa. Yhtenä päivänä Kaija vei heidät vierailulle kuurosokean kotiin Loviisaan. Sirkka ja Grethe haluavat kiittää Margittia vie-

Valokuvassa Grethe seuraamassa kuurosokeiden kerhoiltaa Nakissa. Kerhoiltaa ohjaa Kai Leinonen.

railusta. He sanoivat, etteivät ole koskaan tavanneet niin iloista ja tarmokasta ihmistä. Sirkka kertoi ymmärtäneensä hyvin, mitä Margit viitto.

Sirkan ja Grethen mielestä oli hyvin mielenkiintoista seurata Marja-Leenan ja Ullan opetusta Nakis-

sa. Kosmetologin vierailu koululla oli heidän mielestään myöskin hyvä. Myös kuurosokeille pitää antaa tietoa erilaisista asioista. Molemmat lähettävät terveisiä hierojille, jotka hoitivat heidän kipeytyneitä niskojaan Nakissa. Sirkka ja Grethe kiittävät kaikkia Nakin kuurosokeita oppilaita ja lähettävät terveisiä kaikille, joita tapasivat Suomessa. He toivovat rohkeutta kaikille kuurosokeille ja sanoivat, että valkoista keppiä pitää käyttää enemmän.

SOKEAIN VIIKKO 1981

Tämän vuoden Sokeain viikko alkoi sunnuntaina 8.11. Silloin pidettiin viikon pääjuhla Turussa, samassa yhteydessä kuin liiton jäsenyhdistyksen, Varsinais-Suomen Näkövammaiset ry:n 70-vuotisjuhla.

Näkövammaisten Keskusliitto painottaa Sokeain viikolla, kuten koko Vammaisten vuonna tiedonsaantia edustamansa vammaisryhmän kannalta kenties suurimpana vaikeutena ja tasa-arvon esteenä. So-

keat ja vaikeasti heikkonäköiset eivät voi saavuttaa Vammaisten vuoden tavoitetta, »täysi osallistuminen ja tasa-arvo», ennenkuin heille taataan sama informaatio yhteiskunnan toiminnasta ja tapahtumista kuin muille kansalaisille. Näkövammaisille ei esim. ilmesty yhtään päivälehteä. Ensimmäinen kasettipäivälehtikokeilu maassamme on parhaillaan meneillään, kun ruotsinkielinen Hufvudstadsbladet julkaisee päivittäistä kasettiversiota kolmen kuukauden ajan. Jotta kokeiluista tulisi jatkuvia, tarvitaan toiminnalle mm. pysyvä taloudellinen pohja. Näkövammaisten Keskusliitto haluaa korostaa sitä, että nykyään on olemassa runsaasti teknisiä edellytyksiä ratkaista suurelta osin näkövammaisten tiedonsaantiongelmia, jotka ovat näyttäneet näihin asti lähes mahdottomilta ratkaista. Nyt ollaan vaiheessa, jolloin kysytään, onko yhteiskuntamme kyllin solidaarinen suunnatakseen voimavaroja tämän vammaisryhmän saattamiseen tasa-arvoisempaan asemaan muiden kanssa tällä keskeisellä alueella.

AJANKOHTAISTA

TASAVALLAN PRESIDENTTI URHO KEKKONEN EROSI VIRASTAAN

Presidentti Kekkonen jätti tehtävänsä. Kekkosta vaivasi verenkierron häiriö jo vuosikausia. Kesän ja syksyn aikana olleet infektiot pahensivat sairautta. Lääkärin lausunnon perusteella presidentti Kekkonen ei voi hoitaa enää sairauden takia tehtäviään. Valtioneuvosto myönsi eron. Kekkonen toimikauden piti jatkua vuoteen 1984. Eron takia järjestetään uudet vaalit tammikuun 17. ja 18. päivinä. Siihen asti hoitaa presidentin tehtäviä pääministeri Mauno Koivisto. Pääministerinä on sisäministeri Eino Uusitalo.

Presidentti Kekkonen toimikausi muistetaan rauhan aikana. Kekkonen valittiin presidentiksi vuonna 1956. Vuonna 1956 oli tiukka vaalitaisto, jonka Kekkonen voitti yhdellä äänellä. Vastustaja oli sosialidemokraatti Fagerholm. Jo aikaisemmin oli Kekkonen toiminut usein ministerinä. Vuonna 1958 Kekkonen joutui selvittämään nk. yöpakkasjupakan. Silloin hallituksen valinta ei vastannut Neuvostoliiton näkemyksiä. Toisen kerran Neuvostoliitto oli Kekkonen kanssa selvittämässä asioita ennen 1962 presidentin vaaleja. Kekkosta vastaan oli asetettu eh-

dokkaaksi lähinnä oikeiston ja sosiaalidemokraattien ehdokas Honka. Neuvostoliitto lähetti nootin, jossa ehdokas Honkaa pidettiin ulkopoliittisesti epäluottettavana, jolloin hän luopui ehdokkuudestaan. Urho Kekkonen on pystynyt luovimaan vaikeissakin tilanteissa. Seurauksena siitä on ollut kansainvälinen tunnustus. Osoituksena siitä sai Suomi järjestää Euroopan turvallisuus ja yhteistyökokouksen. Kokous osoitti, että Suomella on sekä Yhdysvaltojen että Neuvostoliiton luottamus kansainvälisissä asioissa. Kokouksen onnistuminen on paljon Kekkonen ansiota.

1960 luvulla sai Kekkonen Suomen puolueet toimimaan yhdessä. Vuosikymmenen alussa hän puhui, että kaikille puolueille pitää antaa toimintamahdollisuudet. Tämä puhe johti, että myös kommunistit otettiin Suomen hallitukseen. Monissa vaikeissa talous- ja sisäpoliittisissa tilanteissa Kekkonen on toiminut solmun avaajana. Vammais- ja eläkekysymyksissä Kekkonen on ollut aktiivinen. Hän on saanut vauhtia mo niin uudistuksiin.

Eläkeläiskysymyksen ratkaisua hän on pitänyt joskus kansallisena häpeänä. Niin huonosti eräät eläkeasiat ovat olleet hänen mielestään järjestyksessä.

Kekkonen toiminnan ja työn päämäärä on ollut

rauha. Hänen johtamansa aikakauden on Suomi saanut elää rauhassa. Työ on onnistunut. Toivottavasti valtiomme päämies saa itselleen monta rauhallista vuotta, elää ja katsoa työnsä tuloksia. Nauttia vanhuuden päivistä vailla niitä huolia ja velvollisuuksia, joita hän on 25 vuotta kantanut.

KATUMAKSU VIHASTUTTAA TALOJEN OMISTAJIA

Eduskunta päätti kaikille kiinteistöille katumaksun. Talojen omistajien on maksettava katujen kunnossapidosta tietty korvaus. Talojen omistajille se on iso rasitus. Varsinkin eläkeläiset ja muut vähävaraiset ovat vihaisia. Ihmiset valittavat, ettei rahasummalle saa vastinetta. Kadut aurataan harvoin talvella, kesäisin katuja ei pidetä kunnossa ollenkaan. Viranomaiset ovat saaneet paljon valituksia.

VAMMAISASIAA

Vammaisten työnsaanti on huonontunut viime vuosina, sanoo Työterveyslaitoksen pääjohtaja Jorma Rantanen. Hän avasi työterveyspäivät Helsingissä. Vain joka neljäs vammainen saa työtä. On ehdotettu että tietty määrä valtion ja kuntien työntekijämäärästä olisi vammaisia.

Ammattikasvatushallitus vaatii lakia vammaisten ammatillisesta erityisopetuksesta. Lievästi vammautuneet sijoitetaan ammattikouluihin ja vaikeasti vammautuneet erityisammattikouluihin, joita on 14. Erityisammattikouluissa on erityiset palvelut, jotka auttavat opiskelua. Kursseiltaan ja opetukseltaan ammattikoulut vastaavat toisiaan. Ammatilliseen koulutukseen hakeutuu vuosittain noin 7000 henkilöä. Oppilaspaiikkoja tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän. Koulutuksen yhteyteen pitää järjestää mahdollisuus myös kuntoutukseen muutenkin.

MURHENÄYTELMÄ KESKI-SUOMESSA

Mielenhäiriöön joutunut mies ampui kaksi ihmistä ja haavoitti yhtä. Autolla liikkunut mies ammuskeli haulikolla ihmisiä. Poliisi ryhtyi takaa-ajamaan miestä. Mies ajoi ojaan ja kuoli. Aikaisemmin mies on ollut mielisairaalassa hoidossa.

Sieniä on ollut tänä syksynä paljon. Jopa myyntiin on tarjottu niin paljon sieniä, ettei kaikkia ole voitu ottaa sisään myytäväksi. Sen sijaan marjoja, varsinkin mustikoita ja puolukoita on ollut tänä kesänä vähän. Niistä on ollut kaupassa kova kysyntä ja marjojen hinnat ovat korkeat.

NOBEL-PALKINNOT ON JAETTU

Nobelin rauhanpalkinnon sai YK:n pakolaisasiain toimisto. Toimisto on viime vuosina keskittynyt poliittisiin pakolaisiin. Kun ihminen joutuu poliittisista syistä lähtemään kotimaasta, auttaa YK:n pakolaisasiain toimisto häntä uudessa maassa. Nobelin lääketieteen palkinto on annettu amerikkalaisille tutkijoille, Roger W. Sperrylle, David H. Hubelille, ja Torsten N. Wieselille. Viimeksimainittu on alunperin ruotsalainen, joka on toiminut Yhdysvalloissa tutkijana vuosikausia. Tutkijat ovat tutkineet aivojen toimintaa. Sperry on tutkinut, miten eri aivopuoliskot ovat erikoistuneet ajattelemaan ja hallitsemaan eri toimintoja. Wiesel ja Hubel ovat tutkineet aivojen ja näkötoimintojen yhteyttä.

Nobelin kirjallisuuspalkinnon sai Elias Kannetti. Hän on bulgarialaissyntyinen. Elias Kannetti on asunut pitkän aikaa Englannissa. Hän kirjoittaa saksaksi. Hänen kirjojaan ei ole suomennettu. Vuonna 1982 ilmestyy hänen ainoa romaaninsa suomennettuna. Se on saanut nimen »Sokaisu».

Kuulonäkövammaisten lasten vanhempien yhdistys alkaa toimia. Kuulonäkövammaisille lapsille on pe-

rustettu yhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on olla yhdyssihteenä kuulonäkövammaisten lasten vanhempien välillä, järjestää harrastustoimintaa, illanviettoja ja muutakin mukavaa yhteistoimintaa. Vanhempien yhdistys toimii myös painostusjärjestönä ajaen lasten etuja. Se yrittää saada viranomaisia myötämieliseksi kuulonäkövammaisten lasten asioiden parantamiseksi. Yleisesti tiedottaa lehdissä ja muissa tiedotusvälineissä kuulonäkövammaisten asioista.

Lasten vanhempien yhdistys toimii toistaiseksi Jyväskylässä kuntoutuskeskuksen yhteydessä. Yhdistyksen puheenjohtajana toimii Pekka Harrinvirta Espoosta.

RAUHANMARSSIJOITA PALJON

YK:n aseistariisuntaviikolla oli Suomessa rauhanmarssijoita paljon. Yhteensä 120 000 ihmistä otti osaa marsseihin. Helsingissä oli 30 000 ja Keski-Suomessa 10.000.

Jyväskylässä osallistui 5 000 ihmistä marssiin. Marssi lähti torilta ja kirkkopuistosta siihen liittyi hartaushetken osanottajat. Kaupunginjohtaja Lovén esitti Monitoimitalolla pitämässään puheessa, että pitää perustaa UKK-rauhaninstituutti.

VERONÄYTTELYT AVATTU

Jokaisessa kunnassa on avattu veronäyttely. Näyttelyssä on jokaisen omat veropaperit nähtävissä itselleen. Erityisen tärkeää on käydä katsomassa, että kaikki vähennykset on hyväksytyt. Veroviranomaiset auttavat ja kertovat verotuksesta.

Veronpalautukset ja jälkiverolaput ovat jo saapuneet koteihin. Monet saavat palautuksia tänä vuonna. Palautukset pitäisi tulla joulukuun alkuvuikoilla.

METSIEMME KRUUNUPÄÄT

Lasse

Hirvi on maamme kookkain luonnonvarainen eläin. Aikuinen hirvi painaa kaksisataa kiloa. Vanha uroshirvi saattaa painaa huomattavasti enemmänkin. Hirvellä on pitkät jalat ja siksi se on hyvä juoksemaan. Uroshirvellä on sarvet. Mitä vanhempi uros on sitä komeammat sarvet sillä on. Viime talvena tehdyn laskennan mukaan meillä Suomessa on noin 140 000 hirveä. Keväällä tapahtunut vasominen lisäsi lukumäärää vielä muutamalla kymmenellä tuhannella hirvellä. Yleisesti ollaan sitä mieltä, että hirvi-

kanta on päässyt liian suureksi (hirviä on liikaa). Varsinkin rannikkoseuduilla on liikaa hirviä. Hirvet aiheuttavat paljon vahinkoa. Esimerkiksi maanteillä lämmä sattui viimevuonna 3 000 hirvien aiheuttamaa liikenneonnettomuutta. Metsissä hirvet syövät nuorten puiden kasvaimia. Hyvin usein hirvet vierailivat viljapelloilla syömässä ja tallaamassa viljasatoa. Mitä enemmän hirviä on sitä enemmän ne tekevät pahaa. Siksi halutaankin hirvikantaa vähentää. Viime vuosina kaatolupia on myönnetty entistä enemmän. Vuosi sitten kaadettiin noin 53 000 hirveä. Tänä vuonna saadaan ampua lähes 60 000 hirveä. Jotkut ovat sitä mieltä, että lupia on myönnetty liian vähän. Sopiva määrä heidän mielestään olisi ollut noin 70 000 hirveä. Tässäkin asiassa on niin monta mieltä kuin on miestäkin. Runsaasta metsästyksestä johtuen on viime vuosina saanut ostaa hirvenlihaa kauppoista.

LISÄÄ POHJOISMAISESTA KOULUTUKSESTA

Pohjoismainen Ministerineuvosto aloitti v. 1981 uuden koulutuksen kuurosokeiden parissa työskenteleville henkilöille. Tällaista koulutusta on jo

kauan kaivattu. Useat työntekijät eivät ole saaneet mitään erikoiskoulutusta kuurosokeain työhön. Heillä on joko kuurojen työntekijöiksi koulutusta tai sokeain työntekijöiksi koulutusta tai ei mitään. Uusi koulutus huomioi, että kuurosokeus on ihan erillinen vamma omine erikoisine ongelmineen. Henkilö, joka on kotimaassa saanut peruskoulutuksen ja lisäksi käytännön tietoa kuurosokeiden työstä, voi anoa koulutukseen. Seuraava koulutusjakso on ensi vuonna. Koulutus antaa tietoa kuurosokeudesta ja luo yhteistyölle perustan kaikissa Pohjoismaissa. Joillakin kurssilaisilla on vaikeuksia saada vapaata työstä tai rahaa koulutusta varten. Jotta kaikilla henkilökuntaryhmillä olisi mahdollisuus osallistua koulutukseen on koulutus ilmainen. Ministerineuvosto maksaa koko koulutuksen: majoituksen, ruuat ja matkat edestakaisin. V. 1982 odotamme, että myöskin kuurot ja kuurosokeat työntekijät tulevat seuraamaan koulutusta.

Jes Kryger
kurssin johtaja

LUKIJAN KIRJEITÄ

TERVEISIÄ SIILINJÄRVELTÄ

Haluan kertoa teille lukijat omasta perheestäni. Nimeni on Ilkka Laitinen ja vaimoni on Raija. Meillä on kolme lasta. Markku on 7 vuotias ja käy koulua. Mika on 4 vuotias ja käy päiväkodissa. Meillä on vielä 9 kuukauden ikäinen tyttövauva, jonka nimi on Päivi. Meidän koko perhe on kuulovammainen. Lisäksi itselläni on kouluajoista lähtien ollut sarveiskalvon tulehdus. Muistan kun aikaisemmin tapasin Kaija Salekarin. Kaija kertoi kuurosokeiden kurssista ja leireistä. Halusin lähteä kurssille mukaan. Olen ollut monilla kursseilla mukana. Perheen kanssa olimme Peräpohjolan opistolla perhekurssilla. Perheeni oli myöskin mukana kun olin ensimmäistä kertaa Tyyskylässä kurssilla. Olen ollut mukana myös urheiluleireillä ja virkistysleirillä Helsingissä. Viime kesänä olimme ensimmäisen kerran kuulonäkövammaisten lasten perheleirillä Jyväskylässä koko perhe. Kursseilla ja leireillä on ollut erilaista ohjelmaa; uintia, kävelyretkiä ja erilaista opetusta. Kursseilla tutustuu toisiin kuurosokeisiin ja olen saanut paljon ystäviä. Haluan lähteä myöskin taas kuurosokeiden pikkujoulujuhlaan Suomensjärvelle. Olisi mukava tavata muita perheitä.

Terveisin Ilkka ja perhe

KUUROSOKEIDEN POHJOISMAINEN KONFERENSSI

Marja-Leena Avila: »Kuurosokeiden kulttuuri»
Puheenvuoro pohjoismaisessa konferenssissa 1981

Kulttuuri ja siitä puhuminen on jäänyt suomen kuurosokeiden keskuudessa hyvin vähäiseksi. Tämä johtuu ehkä siitä, että yhdistyksemme vasta tänä vuonna on 10 vuotta vanha. Nuoresta iästä johtuen on se tähän asti joutunut suuntaamaan voimavaransa yhdistyksen toiminnan kehittämiseksi, sekä kuurosokeiden jokapäiväisten ongelmien ratkaisemiseen. Tämän jälkeen voimme laajentaa toimintaa ja suunnittelua eri puolille kuten esimerkiksi kulttuurin alalle.

Kuurosokeus on erittäin vaikea vamma. Ryhmään kuuluvista osa on täysin kuuroja ja sokeita, toisilla on näön ja/tai kuulonjäänteitä. Tästä johtuen eri kuurosokeilla on erilaiset osallistumisedellytykset. Yleisesti voidaan kuitenkin maamme kuurosokeista sanoa, ettei heillä juuri ole mahdollisuuksia osallistua ja nauttia siitä kulttuurista joka toimii kuulevien ja näkevien ehdoilla.

Mistä tämä johtuu? Syitä on monia, mainitsen tässä muutaman esimerkin:

1. Kuurosokea ei voi osallistua ilman tulkkia/opasta, tulkkeja on toistaiseksi vähän. Vapaa-ajan toimin-

taan johon kulttuurikin kuuluu saa käyttää 120 tuntia vuodessa tulkin matkat mukaan lukien. Kuurosokean on kuitenkin vaikea tavoittaa tulkkia tai saada tietoa kulttuuripalveluista.

2. Kuurosokeat ovat maassamme hyvin hajallaan, monet asuvat yksinään.

3. Kuurosokeilla ei yleensä ole ketään ystävää lähellä, joka osaisi viittoja tai muuten kommunikoida heidän kanssaan.

4. Kaikkein vaikeimmassa asemassa ovat ne ihmiset, jotka ovat täysin kuurosokeita.

Tällä hetkellä kuurosokeilla on mahdollisuuksia tavata toisiaan lähinnä yhdistyksen järjestämällä kursseilla, leireillä ja matkoilla. Kaikki halukkaat eivät kuitenkaan mahdu mukaan.

Maassamme ilmestyy joka toinen viikko kuurosokeiden oma lehti, jota mielestäni voi sanoa kulttuurilehdeksi. Kuurosokeiden tiedonsaanti on aivan liian vähäistä eivätkä kuurosokeat tiedä mitä yhteiskunnassa tapahtuu. Teksti-tv alkaa tänä syksynä palvelulla suurta yleisöä. Toivottavasti myös kuurosokeat lisälaitteilla pääsevät osallisiksi tästä uudesta kulttuuripalvelusta. On kuitenkin muistettava, että tekstin tulisi olla helppolukuista niin, että kaikki sen ymmärtävät.

Suomessa sellaiset kuurosokeat, joilla on näön-

ja/tai kuulonjäänteitä harrastavat maalaamista, matkailua, muovailua ja niin edelleen. Vammaryhmämme tärkein kulttuurilähde on käteen annettu tieto kuten esimerkiksi viittomakieli. Joukossamme on myös paljon myöhemmällä iällä vammautuneita jotka eivät juuri lainkaan enää pysty nauttimaan kuulevien ja näkevien kulttuuripalveluista. Miten sitten voisimme parantaa kuurosokeiden osallistumismahdollisuuksia sekä edesauttaa oman kulttuurin luomista? Oma ehdotukseni olisi tämä: Voisimme pohjoismaisella tasolla toimia yhteistyössä kulttuurin tutkimiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Jokaiseen maahan perustettaisiin kulttuuritoimikunta. Tämän tehtävänä olisi kartoittaa ja tutkia kuurosokeiden mahdollisuudet sekä ottaa selville kuurosokeiden omat mielipiteet kulttuuripalvelujen tarpeesta ja parantamisesta. Olisi erityisesti tutkittava eriasteisesti kuurosokeiden osallistumista kulttuuritoimintoihin. Kysely olisi tehtävä suullisesti esimerkiksi kursseilla ja leireillä. Tämän jälkeen voisimme pohjoismaisella tasolla pitää kulttuurikokouksen, jossa keskustelisimme ja vaihtaisimme tutkimustuloksia keskenämme. Pitäisi myös rohkeasti yrittää löytää aivan uusia kulttuurin harrastamismuotoja.

Uskon, että tällaisesta yhteistyöstä olisi hyötyä. Olen tässä esittänyt vain omia mielipiteitäni ja toi-

von, että kulttuuriasiasta syntyisi rakentavaa keskustelua ja ehdotuksia kuurosokeiden kulttuurin eteenpäinviemiseksi.

Marja-Leena Avila
Suomen Kuurosokeat ry:n puheenjohtaja
kuurosokea

K e s k u s t e l u a :

Kysymys:

Ruotsissa on kuurosokeilla mahdollisuus seurata teksti-TV:tä. Riittääkö sen seuraamisessa tavallinen lukunopeus?

Allan Bernving: Kyllä riittää.

Aikuisena kuuroutuneet tekivät esityksen Ruotsin TV:lle, että televisiouutiset tekstitettäisiin kerran päivässä. Vastaus oli: »Ei käy päinsä, se on liian kallista». Sain kuitenkin tietää, että TV joutuu maksamaan paljon enemmän yhden jääkiekko-ottelun televisioinnista kuin teksitettyt uutiset olisivat maksaneet yhden vuoden aikana.

Inger Lindgren

Suomeen saadaan teksti-TV tänä syksynä. Sen kautta on mahdollista antaa informaatiota 800

sivua päivässä. Olisi helppoa järjestää kuurosokeille tietoa esim. 50 sivua päivässä. Teksti-TV:n seuraamiseen tarvitaan väritelevisio, joka on kallis. Tarvitaan myös lisälaitteita, esim. Versabraille tai tekstiä suurentava laite. Myös nämä lisälaitteet ovat kalliita.

Kuurosokeat ovat pieni ryhmä. Toivomme, että Sosiaalhallitus voisi tulla mukaan korvaamalla lisälaitteet invalidihuoltuna. Kuurosokea itse joutuisi kustantamaan ainoastaan väritelevisiion.

Ove Bejsnap:

Tanskassa on myös menty eteenpäin. Television palveluista mainittakoon TV-lehti, tekstitetyt uutiset sekä filmien tekstitys. Vaikeutena on, että meillä ei ole konetta, joka muuttaisi mustavalkoisen tekstin pistekirjoitukselle. Teksti myös kulkee liian nopeasti, heikkonäköisen on sitä vaikea seurata. Tanskassa kuurosokeilla on oikeus saada käyttöönsä videonauhoja. Itse käytän niitä paljon. Jos teksti menee liian nopeasti, voin kelta nauhaa takaisin ja katsoa asian uudelleen.

Allan Bernving:

Ruotsissa on käytössä sama kuurosokeiden määritelmä kuin Suomessa. Tämän määritelmän mu-

kaisia kuurosokeita on n. 500. Heistä 42 % on syntymästä saakka kuuroja, 10-12 % on primääristi näkövammaisia.

Meillä tulisi olla eräs yhteinen tärkeä vaatimus — s a m a n a r v o i s u u s —. Olisi huolehdittava siitä, että saamme enemmän lehtiä ja kirjoja isokirjoituksella, pistekirjoituksella ja ääninauhoilla. Näistä jokainen voi löytää itselleen sopivan muodon.

Derek Burton:

Englannissa ei ole kuurosokeille omia lehtiä. He lukevat yleensä näkövammaisille tarkoitettuja lehtiä.

Allan Bernving:

Meidän täytyisi miettiä, kuinka saisimme enemmän irti näistä yhteisistä konferensseista. Näistä tulee helposti tilaisuuksia, joissa ihaillemme toisiamme. Pitäisi neuvotella niin että saisimme aikaan edistystä — paremmat elinehdot myös kuurosokeille. Voitaisiinko ajatella konferenssin laajentamista käsittämään Pohjoismaiden lisäksi myös Länsi-Euroopan maat.